

Oponentský posudek bakalářské práce Davida Burdy

Ikoničnost a časová souslednost: experiment s umělým jazykem

Předložená bakalářská práce představuje experiment zaměřený na roli sekvenční ikoničnosti v produkci souvětí vyjadřujících časovou souslednost, a to na bázi umělého jazyka. Text práce má 48 stran včetně příloh a soupisu bibliografie; je členěn do 8 kapitol. Po stručném úvodu následuje kapitola o ikoničnosti (kap. 2), v níž autor sumarizuje základní koncepty spojené s ikoničností v jazyce prostřednictvím především sémiotiky C. S. Peirce a známých studií zvukového symbolismu. Toto shrnutí je adekvátně nedlouhé, dost možná by se bez něj práce obešla zcela. Pro práce relevantnější je pak oddíl věnovaný typům ikonických vztahů (2.4) a také oddíl zaměřený na roli ikoničnosti při osvojování jazyka (2.5) – ten je naopak příliš úsporný a místo zevrubnějšího shrnutí relevantní literatury předkládá pouze obecná tvrzení opírající se o několik příkladů výzkumů ze v současnosti velmi rozvinuté oblasti výzkumů role ikoničnosti v kognitivním zpracovávání jazyka.

Ve třetí kapitole se pak autor soustředí na teoretické ukotvení tématu práce: sekvenční ikoničnost u komplexních vět. I zde se projevuje autorův úsporný styl, vzhledem ke specifitějšímu tématu a relativně nevelkému množství empirických prací to však tolik nevádí. Této kapitole by slušel shrnující odstavec rekapitulující klíčová předcházející zjištění, ze kterých vycházejí předpoklady experimentu.

Další kapitola se věnuje učení umělého jazyka. Autor zde s příhodnou úrovní detailu shrnuje základní principy experimentů na bázi umělého jazyka a příklady jejich využití. V této kapitole autor rovněž diskutované metody kriticky reflektuje, resp. zahrnuje do *literature review* kritickou reflexi (totéž platí i pro kapitolu druhou).

Kapitoly 6 a 7 tvoří praktickou část práce. V ní se autor drží standardního způsobu reportování metod, designu a výsledků behaviorálního experimentu. Popis experimentu je celkově solidní, překvapivě stručná je klíčová část o konstrukci umělého jazyka – zde je čtenář poněkud ochuzen. Chybí zde explicitnější pojednání o motivaci a způsobu vytvoření jazyka, včetně jasnějšího odůvodnění volby „lexifierů“ – češtiny a angličtiny. Nemůže být právě snadná srozumitelnost plnovýznamových slov problematická v kontextu s češtinou/angličtinou neinspirovanými předloškami? Jedna z předložek je navíc homonymní s reálnou českou předložkou (*na*). Nemůže mít tato nekonzistence poten-

ciálně vliv na způsoby/strategie kognitivního zpracovávání? Stimulový materiál tohoto typu by navíc měl být vždy nejprve podroben pilotnímu testování.

Popis procedury je dostatečně detailní (vítám zahrnutí ilustrací). Záhodno by bylo mezi demografické proměnné zahrnout rovněž jazykové kompetence respondentů. V popisu výsledků experimentu nacházíme kvantitativní analýzu v podobě procentuálního vyjádření poměrů chybných vs. korektních resp. ikonických vs. neikonických responzí v různých podmínkách doplněných absolutními počty. Je samozřejmě škoda, že se autor nepokusil o aplikaci alespoň základního statistického testu, který by umožnil zhodnotit významnost pozorovaných rozdílů a tudíž provádět generalizace, obzvláště s přihlédnutím k relativně velkému vzorku, který měl autor k dispozici.

Bez ohledu na to, jsou-li výsledky kvantitativní analýzy podpořeny statistickou analýzou, nebo ne, je záhodno je přehledně prezentovat ve formě tabulky a také je vizualizovat grafy. V práci nenalezneme ani jedno. Přehledovou tabulku nenajdeme ani v příloze (ta obsahuje surová data).

Po formální stránce je práce bez zjevných nedostatků, i ze stylistického hlediska je v pořádku. Způsob práce s odbornou literaturou rovněž nevykazuje nedostatky, autor konzistentě používá bibliografickou normu a cituje adekvátní množství prací, a to korektním způsobem.

CELKOVÉ HODNOCENÍ

Práce představuje originální výzkum v našem prostředí dosud málo probádané oblasti. Autor v ní prokazuje schopnost samostatné vědecké práce. Experiment je z hlediska metodologie i designu proveden veskrze pečlivě a bezpochyby představuje solidní východisko pro další výzkum. Slabinami práce jsou především způsob prezentace teoretických východisek a výsledků analýzy. Absence pokročilejší kvantitativní analýzy omezuje možnosti generalizace a komparace výsledků.

Předložená bakalářská práce celkově splňuje požadavky kladené na závěrečné práce tohoto typu. Práci navrhuji klasifikovat stupněm *velmi dobře*.

Mgr. Jakub Jehlička, Ph.D.

V Praze 5. září 2022